

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје
University "Ss. Cyril and Methodius" - Skopje
Педагошки факултет „Гоце Делчев“ - Штип
Pedagogical Faculty "Gotse Delchev" - Shtip

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ANNUAL MISCELLANEOUS
COLLECTION

Штип - Shtip
2003/2004

**Годишен зборник на Педагошкиот факултет
„Гоце Делчев“ - Штип**

Издавач:

Педагошки факултет „Гоце Делчев“ - Штип

За издавачот:

Д-р Блаже Китанов, декан

Редакциски одбор:

Д-р Блаже Китанов (главен и одговорен уредник),
Д-р Емилија Петрова Ѓорѓева (секретар)
Д-р Кирил Цацков, Д-р Стеван Алексоски,
Д-р Владимир Михајловски, Д-р Снежана Мирасчиева,
М-р Снежана Кирова .

Јазична редакција:

Д-р Блаже Китанов

Компјутерска обработка:

јереј Николче Ѓорѓев

Адреса: Педагошки факултет „Гоце Делчев“, Штип,
Република Македонија
Address: Pedagogical Faculty "Gotse Delchev", Shtip,
The Republic of Macedonia

НЕКОИ КОНСТРУКТИВНИ ИДЕИ ЗА ВИЗИЈАТА НА ПЕДАГОШКИТЕ ФАКУЛТЕТИ ВО Р. МАКЕДОНИЈА

Abstract: In this paper, the author who is a pedagogue, a psychologist and a methodologist, some futurological ideas have been dealt with, concerning the methodological visions education of the Pedagogical Faculty for RM. The author also offers ideas for the faster implementation of the transfer credit system for a modern education of pedagogical staff.

Key words: Credit transfer system, implementation, compatibility, center for expert and permanent education, Pedagogical Faculty, pedagogical staff, preschool education, elementary education.

*„Сегашноста да е оптоварена со минатото, а да е обременета со иднината“
Лајбниц*

Врз основа на целите на Болоњската декларација и како непосреден едукатор (10 години во сферата на високото образование), ќе се обидам да дадам сопствени ставови за футуролошкиот развој на Педагошките факултети во РМ., натамошната визија за својот опстанок и перспективен развој да ја фундираат врз следниве битни пунктови:

1. Создавање на вистински надежен и креативен научен подмладок на Педагошките факултети за успешен инпут во современите тенденции на воспитанието и образованието и нивна компатибилност со европските и светските В.О. системи и потреби кои ги налага се поиновативната образовна технологија и Болоњскиот процес во новиот милениум;

2. Продолжување на богатата педагошко-методичка традиција на поранешните Виши педагошки школи и Педагошки академии на кои започна едукацијата на воспитувачите, одделенските и предметните наставници.

3. Перманентен континуитет во уште поинтензивна стручно-апликативна дејност на Педагошките факултети како активни партиципиенти и носители на значајни проекти кои беа масовно

посетувани од просветните работници и прифатени од страна на Министерството за образование и наука, и како евалуатори на позитивните но и на негативните рефлексии при реализацијата на повеќето странски проекти. Ова е исклучиво само поради неоспорниот факт да не се изгубиме во добар дел на т.н. „образовен хаос“ на богатите земји од Европа и светот, кои плаќаат дебели пари за проектите, но некои од нив се без никаков конкретен учинок за нашето образование, а имаат за цел само да ги превземат нашите вредносно потврдени битовни специфики, доблести и трајни вредности на македонската педагогија, психологија и методика, развивани од големиот број знајни и незнајни македонски просветни работници низ вековите.

4. Педагошките факултети во Р. Македонија треба да бидат перманентно во дослух со времето и со потребите за продуктивни вработувања на своите кадри кои ги едуцираат. Во тој контекст се и заложбите за навремена и квалитетна имплементација на Болоњскиот процес со флексибилни наставни програмски курикулуми сообразени на конкретните едукативни потреби и можности за вработување на младите. Особено соработката со стопанството (и образовните институции се производни), ќе зависи од конкретните потреби во рамките на постојните студиски групи на Педагошките факултети во РМ. (група за предучилишно воспитување и за одделенска настава), да се воведат и нови наставни програмски модули во рамки на постојните студиски групи кои би биле во функција на пофлексибилно и побрзо вклучување на студентите при вработувањата не само кај нас, туку и на европските простори. Соработката со стопанството Педагошките факултети треба да ја насочат во воспоставување на законски рамки за студиозна менторска соработка со наставно-научната база на Педагошкиот факултет - детските градинки, основните училишта, како и со континуирана делотворна соработка со заводите за вработување и работничките универзитети во рамките на континуираното образование и современите потреби од стручен кадар за 21-от век.

5. Компатибилност на наставните степени и на студиските програми преку флексибилна и перманентна примена и евалуација на што поголем број изборни и факултативни наставни предмети и подрачја во кои студентите на Педагошките факултети би имале оптимални можности за нивниот вистински демократски избор, а не наметнат избор, за предметот за кој навистина се мотивирани, кој им

дава можности за вработување и во приватната практика и со кој би се доближиле до европските стандарди.

6. Во функција на доследно применување и децидна конкретизација на европскиот кредит трансфер систем во континуираното следење и унапредување на квалитетот на студирањето, апликативната поврзаност со стопанството, како и во повидното унапредување на стручниот и академскиот профил на нашите студенти, Педагошките факултети мораат да се договорат за конечното функционирање на еден или три Центри за стручно и перманентно образование на кадрите кои ги продуцираат - воспитувачи и одделенски наставници, што впрочем е интенција и на актуелниот Болоњски модел за современо и квалитетно образование. Од друга страна, постојните Педагошки факултети во Р. Македонија мораат да размислуваат и за окрупнување на својата дејност со што би прераснале во силни окрупнети едукативно-проектни центри и базични инплементатори на македонската современа едукација на педагошките кадри на македонските простори.

Само за илустрација ја наведувам следнава организациска поставеност на мошне квалитетниот и окрупнет Педагошки факултет во Марибор, Р. Словенија:

- Додипломски студии (универзитетски еднопредметни педагошки програми - одделенска настава, ликовна педагогија, музичка педагогија, хемија, физика, математика, мајчин јазик, странски јазик; универзитетски двопредметни педагошки програми - странски јазик со ...; биологија со...; хемија со ...; географија со...; математика со...; педагогија со ...; универзитетски еднопредметни непедогошки програми; универзитетски двопредметни непедогошки програми; и високошколски струковни програми (предучилишно воспитување).

(Во Р. Словенија Болоњската декларација со ЕКТС системот практично веќе се реализира во сферата на високото образование).

7. Зголемување на вработливоста и за европските простори преку постојани транспарентни промени во структурата на наставните курикулуми за да можат нашите студенти на постојните групи освен во веќе очекуваните (воспитувачи, одделенски наставници), да се вработуваат во државниот и во приватниот сектор и како: воспитувачи во креативни центри за деца, одделенски наставници во продолжен престој за ученици од раноучилишна возраст; во медиуми за масовна комуникација; во издавачки куќи; во студентски асоцијации; во истражувачки тимови како ликовни и

музички илустратори; како едукативни аналитичари, еколози и информатичари за деца од предучилишна и раноучилишна возраст, како проектни истражувачи со познавање на странски јазици во рамки на невладиниот сектор и сл. На овој начин ќе може да се надмине или компензира мошне акутниот проблем на “безперспективност” што условува многу талентирани млади луѓе да го извезуваат својот ум, кој веќе сме го изградиле и едуцирале во нашиот воспитно-образовен систем.

8. Стручна кореспонденција и едукација со сите дипломирани и вработени воспитувачки и наставнички кадри на Педагошките факултети во рамки на наведениот Центар (еден или три) во организирање и реализирање на традиционални зимски и летни семинари со докажани експерти од различни едукативни области од нашата држава, од соседните и од другите Европски држави.

9. Повеќе години провејува евидентна дифузност и дисхармонија помеѓу стручните ингеренции на Министерството за образование и наука, Министерството за труд и социјална политика (го финансира згрижувачкиот и едукативниот дел во областа на предучилишното воспитание) и Бирото за развој на образованието на Р. Македонија. Факт е дека сите странски проекти значајни за нашето образование поминуваат низ стручните служби на наведените Министерства и Бирото за развој, кои и ги одобруваат, но зошто по нивното реално проектно завршување, кај голем дел од нив наведените Министерства и Бирото не иницирале широка педагошка акција за инплементација на позитивните рефлексии и нивно трајно инкорпорирање во македонскиот воспитно-образовен систем. Во нивното побрзо стручно и финансиско усогласување, треба да се бараат и конечните позитивни ефекти од успешната реализација на националната стратегија за развојот на образованието во нашата држава.

X   X   X

- Вистинската иднина на Педагошките факултети во Р. Македонија е тие да бидат крупен едукативен центар и едукативен сервис не само за предучилишното воспитание, основното и средното образование, туку и како значаен фактор во истражување на образовните потреби и со нови модули во рамки на постојните образовни профили, како и во унапредување на кадровскиот потенцијал, педагошката и едукативната непосредна практика во

рамките на сите степени на воспитание и образование, во сите делови на Р. Македонија.

- Повидно унапредување на бараниот културен профил на студентите-идни едукатори преку афирмација и реафирмација на скриените потенцијали на студентските асоцијации и здруженија во фактичко активирање и на т.н. ненаставна сфера - слободното време на младите.

- За реализација на оваа идеја треба да се земат позитивните искуства од многу развиени образовни системи во кои во средното и во високото образование се изучува наставниот предмет Етика. За практичните ефекти за тоа колку програмските содржини од областа на моралното воспитување, од областа на културата на религијското воспитание и сл. во рамки на изучувањето на Етиката како задолжителен или изборен предмет, не треба и да се говори, зашто овој мошне тежок период на транзиција кај нас (понекогаш и општ морален хаос), видно ќе придонесе во нивелирање на постојните пороци кај младите увезени од западот, кои мојата генерација воопшто и не ги познаваше ниту терминологски (сида, проституција и сл.).

- Децидна законска и стручно-научна рамка во стимулирање и рана идентификација на талентирани деца и млади во РМ., како најголемо национално богатство на секоја земја, не само преку застапеноста на современ програмски курикулум по наставниот предмет: Методика на работа со надарени деца на сите Педагошки факултети, туку и преку сопствени проектни активности во методичката современа едукација на студентите на Педагошките факултети во земјата.

Во контекстот на сето наведено, морам да истакнам дека времето брзо одминува, па и 2010 година ќе дојде, кога треба да се проценуваат и ефектите од реализацијата на Болоњскиот процес, но тогаш може да биде доцна.

Мојот личен став е дека нашите Универзитети и Педагошки факултети во земјата како најнепосредни реализатори на современата едукација на младите генерации, доклоку правилно го распределат и стручно активираат постојниот стручен кадар, и доколку постои вистинска академска атмосфера на демократичност и ентузијазам кај нив, може во целост да се унапреди бараниот висок образовен квалитет и нужната рационализација на студиите иницирана од Болоњскиот процес и националната стратегија за развој на високото образование во Р. Македонија, за кои сакале или

не, мораме да ги почитуваме и имплементираме во заеднички интерес како современи едукатори.